

Tervise Arengu Instituut
Eesti Uimastiseire Keskus

**Narkomaaniaravi andmekogu
2010. aasta aruanne**

Tallinn 2011

Sisukord

Kokkuvõte	4
1. Narkomaaniaravi andmekogu üldandmestik.....	6
2. Ravi läbiviimine.....	7
3. Narkootikumid	11
4. Sotsiaal-majanduslikud näitajad	16
5. Riskikäitumine	19
Kasutatud kirjandus.....	22
LISA1. Narkomaaniaravi andmekogu taust	23
LISA 2. Lisatabelid 2009-2010 aasta Narkomaaniaravi andmekogu andmetest	25

LISA 2 Tabelite loetelu

Tabel 1. Ravi alustamise ja lõpetamise teatiste jagunemine vanuse ja soo järgi 2009-2010

Tabel 2. Ravialuste jagunemine soo ja vanuse järgi 2009-2010

Tabel 3. Ravi lõpetamise põhjused vanuse ja soo järgi 2009-2010

Tabel 4. Esmaste ja korduvalt ravil viibinute jagunemine vanuse ja soo järgi 2009-2010

Tabel 5. Määratud ravi soo vanuse ja soo lõikes 2009-2010

Tabel 6. Ravile pöördunutele määratud diagnoosid vanuse ja soo järgi

Tabel 7. Ravile pöördunutele määratud ravimid diagnooside lõikes 2009-2010

Tabel 8. Peamine tarvitatav sõltuvusaine vanuse ja soo lõikes 2009-2010

Tabel 9. Põhiuimasti esmakordselt tarvitamise vanus sugude lõikes 2009-2010

Tabel 10. Süstimisharjumus vanusrühmas sugude lõikes 2009-2010

Tabel 11. Ühissüstla kasutamine vanusgruppides sugude lõikes 2009-2010

Tabel 12. Esmakordselt uimasti süstimise vanus sugude lõikes 2009-2010

Kokkuvõte

Narkomaaniaravi andmekogu üldandmestik

- 2009. aastal kanti andmekogusse 976 teatist ja 2010. aastal 1157 teatist;
- 2009. aastal esitas andmekogusse enim teatise OÜ Corrigo ja 2010. aastal OÜ Elulootus.

Ravi läbiviimine

- 70% ravialustest pöördus mõlemal vaatlusaastal ravile korduvalt;
- Nii 2009., kui 2010. aastal sai ambulatoorset ravi 97% ravile pöördunutes;
- 2009. aastal sai kõigist ravile pöördunutest 69% asendusravi, 2010. aastal 76%;
- Mõlemal vaatlusaastal oli 96% ravile pöördunutest pandud diagnoosiks F11 „opioidide tarvitamisest tingitud käitumis- ja psüühikahäired“.

Sõltuvusained

- Enamik ravile pöördunuid (2009. aastal 70% ja 2010. aastal 84%) kasutas peamise narkootikumina fenanüüli või 3-metüülfentanüüli;
- Metadooni, kui illegaalset narkootikumi kasutas 2009. aastal 3 ja 2010. aastal 9 inimest;
- Peamist narkootikumi kasutas süstides 2009. aasta andmetel 91% ja 2010. aasta andmetel 85% ravile pöördunutest.

Sotsiaal-majanduslikud näitajad

- Ravile pöördujate keskmine vanus mõlemal aastal oli 29 eluaastat;
- 2009. ja 2010. aastal üle 81% ravile pöördunutest olid vene rahvusest;
- 2009. aastal elas Tallinnas ja Harjumaal 55% ravile pöördunutest ja 2010. aastal 62%, Ida-Virumaal elas vastavalt 39 ja 34%, ülejäänud ravialused olid pärit teistest maakondadest;
- Nii 2009. kui 2010. aastal ravi alustanutest 60% olid töötud;
- Mõlema aasta andmetel üle 51% ravile pöördujatest olid põhiharidusega.

Riskikäitumine

- Oma sõnade kohaselt ei olnud mitte kunagi narkootikumi süstides tarvitanud 2009. aastal 4,5% ravile pöördunutest ja 2010. aastal 6,6% ravile pöördunutest;
- Ühist süstalt teiste sõitlastega oli kasutanud nii 2009, kui 2010 aastal 60% ravile pöördunutest, sealjuures naiste hulgas oli ühissüstla kasutajate protsent kõrgem.

Ravi lõpetamine

- Peamine ravi lõpetamise põhjus mõlemal vaatlusaastal oli ravile mitte-ilmumine;
- Tervenemine oli ravi lõpetamise põhjuseks märgitud 2009 aastal 3,2% ja 2010 aastal 4,3% ravi lõpetanutest.

1. Narkomaaniaravi andmekogu üldandmestik

Kolme narkomaaniaravi andmekogu töö-aasta jooksul on andmekogusse saadetud ligi 3000 teatist, neist 2/3 olid ravi alustamise teatised ja 1/3 ravi lõpetamise omad.

2009. aastal saadeti andmekogusse 744 teatist meeste (neist 534 oli ravi alustamise ja 210 ravi lõpetamise teatised) ning 232 teatist naiste (163 ravi alustamise ja 69 ravi lõpetamise teatised) kohta. 2010 aastal saadeti andmekogusse 905 teatist meeste (neist 514 ravi alustamise ja 391 ravi lõpetamise teatised) ning 252 teatist naiste (151 ravi alustamise ja 101 ravi lõpetamise teatised) kohta (lisa 2 tabel 1).

Narkomaaniaravi alustanute keskmine vanus oli nii 2009 kui 2010 aastal ligi 29 eluaastat, sealjuures ravile pöördunud naiste keskmine vanus oli meeste omast 3 aastat väiksem. Noorim ravile pöörduja oli mõlemal aastal 13 aastane ja vanim 56 aastane (lisa 2 tabel 2).

Narkomaaniaravi andmekogusse esitas andmeid 2009 aastal 12 ja 2010 aastal 13 ravikeskust. Enim teatise saabus 2009 aastal OÜ Corrigo ning 2010 aastal OÜ Elulootusest, alates 2009 aastast on andmeid saatnud ka 3 vanglat (tabel 1).

Tabel 1. Narkomaaniaravi andmekogusse andmeid esitanud tervishoiuteenuse pakkujad saadetud teatiste lõikes, 2009-2010

	Ravi alustamise teatised				Ravi lõpetamise teatised			
	2009		2010		2009		2010	
	N	%	N	%	N	%	N	%
OÜ Elulootus	173	24,8	243	36,5	37	13,3	217	44,1
OÜ Corrigo	151	21,7	105	15,8	116	41,6	123	25,0
AS Wismari Haigla	153	22,0	110	16,5	82	29,4	87	17,7
SA Narva Haigla	89	12,8	46	6,9	3	1,1	3	0,6
AS Lääne-Tallinna Keskhaigla	52	7,5	10	1,5	20	7,2	16	3,3
SA Sillamäe Narkorehabilitatsioonikeskus	26	3,7	31	4,7	12	4,3	25	5,1
Viru Vangla	8	1,2	57	8,6	0	0,0	1	0,2
OÜ Aasa Kliinik	8	1,2	23	3,5	7	2,5	10	2,0
SA Tallinna Lastehaigla	18	2,6	13	2,0	0	0,0	0	0,0
Tartu Vangla	4	0,6	8	1,2	1	0,4	8	1,6
Merimetsa Nakkuskeskus	0	0,0	14	2,1	0	0,0	1	0,2
OÜ Sõltuvuste Ravikeskus	14	2,0	1	0,2	0	0,0	0	0,0
Murru Vangla	1	0,1	4	0,6	1	0,4	1	0,2
Kokku	697	100,0	665	100,0	279	100,0	492	100,0

Vaadates andmekogusse saadetud teatiste kvaliteeti, võib öelda, et andmeesitajad on oma töös korrektsed ja põhjalikud. Siiski saabus registrisse 2009 aastal 16 ja 2010 aastal 8 topeltteatist, mis kuulusid kustutamisele ja analüüsis ei kajastu. Tähevigade ja tekstiväljade parandamist vajab kahjuks enamik teatise, kuigi andmeesitajatele edastatud ning ka veebist kättesaadavas juhendis on andmeesituspõhimõtted lahti kirjutatud. Siiski polnud selliste pisivigade tõttu ükski teatis kasutuskõlbmatu.

Peamiseks ravi lõpetamise põhjuseks kahel vaatluse all oleval aastal oli ravi katkemine ravile mitteilmumise tõttu (vastavalt 2009 aastal 65,6% ja 2010 aastal 62,6%). Ravi lõpetamise põhjuseks „tervenemine“ sai 2009. aastal vaid 3,2% ja 2010. aastal 4,3% ravi lõpetanutest. Mingeid olulisi soolisi erinevusi ravi lõpetamise põhjustes välja tuua pole võimalik. Kui üritada mingeid erinevusi otsida, siis mõlemal vaatluse all oleval aastal suunati teise raviarsti juurde sagedamini naised, kui mehed, kuid see erinevus pole märkimisväärne ega ka arsti vahetuste koguarv ei oma olulisust (tabel 2). Samuti ei ole võimalik vanusgruppide lõikes välja tuua mingeid silmatorkavaid erisusi ravi lõpetamise põhjustes (lisa 2 tabel 3).

Tabel 2. Ravi lõpetamise põhjused soo järgi 2009-2010 aastal

	2009						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ravile mitteilmumine	140	66,7	43	62,3	183	65,6	240	61,4	68	67,3	308	62,6
Vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	14	6,7	6	8,7	20	7,2	37	9,4	6	5,9	43	8,7
Tervenemine	7	3,3	2	2,9	9	3,2	16	4,1	5	5,0	21	4,3
Suunati teise arsti juurde	14	6,7	9	13,0	23	8,2	16	4,1	8	7,9	24	4,9
Kinnipidamisasutusse sattumine	10	4,8	5	7,3	15	5,4	43	11,0	5	5,0	48	9,8
Muu	25	11,9	4	5,8	29	10,4	39	10,0	9	8,9	48	9,8
Kokku	210	75,3	69	24,7	279	100,0	391	79,5	101	20,53	492	100,0

2. Ravi läbiviimine

Üle 70% meestest ja ligi samapalju naisi pöördus mõlemal vaatlusaastal narkomaaniravile korduvalt (tabel 3). Ravialuste vanuselist jaotust vaadeldes, võib näha, et kahekümnenda eluaastani oli enamik ravilepöördujaid esmakordselt ravil ja väiksem osa korduvalt narkomaaniravil. Võrreldes 2009. ja 2010. aastat näeme, et 2009. aastal oli alla 20 aastaste

esmakordselt ravil olijate protsent suurem, kui 2010 aastal, eriti hästi paistab see välja meessoos esindajate seas. Kahe aasta võrdluses küll mingit trendi otsida ei maksa, kuid see tulemus väärrib edaspidist jälgimist. Alates kahekümnendast eluaastast on tulemus aga täpselt vastupidine ligi 70% ravialustest on ravil korduvalt ja vaid paarkümmend % on esmakordselt ravil (lisa 2 tabel 4).

Tabel 3. Esmakordselt ja korduvalt ravile pöördujate sooline jaotus 2009-2010

	2009					
	Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%
Esmakordselt ravil	119	22,28	45	27,61	164	23,53
Varem ravitud	390	73,03	114	69,94	504	72,31
Vahesumma	509	95,31	159	97,55	668	95,84
Ei ole teada	25	4,68	4	2,45	29	4,16
Kokku	534	76,61	163	23,39	697	100,00
	2010					
	Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%
Esmakordselt ravil	131	25,49	45	29,80	176	26,47
Varem ravitud	373	72,57	105	69,54	478	71,88
Vahesumma	504	98,06	150	99,34	654	98,35
Ei ole teada	10	1,95	1	0,66	11	1,65
Kokku	514	77,29	151	22,71	665	100,00

Kõigi narkomaaniravile pöördunute seas oli alaealisi (alla 18 aastased) vaid 3%. Esmakordselt ravile pöördujate hulgas oli alaealisi aga rohkem – 2009. aastal ligi 12% ja 2010. aastal 9%. 2009. aastal esmakordselt ravile pöördunud meestest oli 9,2% alaealised, kuid esmakordselt ravile pöördunud naistest lausa 17,8%, 2010. aastal oli alaealisi esmakordselt ravile pöördujaid meeste seas 5,3% ja naiste seas 20%. Noorim ravile pöörduja oli mõlemal aastal vaid 13 aastane, ning alla 18-aastaste ravilepöördujate keskmiseks vanuseks oli 2009 aastal 15,5 ja 2010 aastal 15,7 eluaastat. Lisaks sellele, et alaealisi probleemseid narkootikumitarvitajaid on tõenäoliselt vähem, kui täisealisi, võib alaealiste väikest ravile pöördumiste arvu seostada ka probleemiga, et ravi alaealistele narkosõltuvusest vabanemiseks pakub Eestis vaid üks asutus – Tallinna Lastehaigla ning nende ravikohtade arv on väga piiratud.

Üle 18 aastaste ravile pöördujate keskmiseks vanuseks oli mõlemal aastal ümardatult 29 eluaastat ning esmakordselt ravi saajatel 2009. aastal 28 ja 2010. aastal 27,5 eluaastat. Siinkohal tuleb ära märkida ka see, et keskmine vanus nii kõigi kui esmakordselt ravile pöördujate seas erineb

sooliselt – naiste keskmine vanus ravile pöördudes oli meeste omast mõlemal aastal väiksem (tabel 4).

Tabel 4. Ravile pöördujate vanuseline jaotus sugude lõikes, 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<18 (alaealised)	13	2,4	8	4,9	21	3,0	11	9,2	8	17,8	19	11,6
18< (täiskasvanud)	521	97,6	155	95,1	676	97,0	108	90,8	37	82,2	145	88,4
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0
Keskmine vanus (<18) (95% UV)	15,6 14,9-16,4		15,3 14,3-16,2		15,5 14,9-16,0		15,6 14,7-16,4		15,3 14,3-16,2		15,4 14,8-16,0	
Keskmine vanus (18<) (95% UV)	29,2 28,8-29,6		27,1 26,5-27,8		28,7 28,4-29,1		29,1 27,8-30,3		25,2 23,7-26,6		28,1 27,0-29,1	
Vanusvahemik	13-56		13-43		13-56		13-53		13-42		13-53	
	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<18 (alaealised)	9	1,8	10	6,6	19	2,9	7	5,3	9	20,0	16	9,1
18< (täiskasvanud)	505	98,2	141	93,4	646	97,1	124	94,7	36	80,0	160	90,9
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0
Keskmine vanus (<18) (95% UV)	16,0 15,0-17,0		15,4 14,5-16,3		15,7 15,1-16,3		15,9 14,50-17,21		15,2 14,3-16,2		15,5 14,8-16,2	
Keskmine vanus (18<) (95% UV)	29,5 29,2-29,9		27,1 26,4-27,7		29,0 28,7-29,3		28,0 26,9-29,1		25,4 23,8-27,1		27,4 26,5-28,4	
Vanusvahemik	13-56		14-50		13-56		13-48		14-36		13-48	

97% kõigist ravile pöördujatest sai mõlemal vaatlusaastal ambulatoorset ravi, esmaste ravile pöördujate seas oli aga ambulatoorse ravi saajaid mõnevõrra vähem – 2009. aastal 89,6% ja 2010 aastal 92,6%. Selline väike erinevus on tingitud sellest, et esmaste ravile pöördujate seas on rohkem alaealisi, kellele osutatakse enamasti statsionaarset ravi (tabel 5).

Enamik narkomaaniravile pöördunutest said nii 2009, kui 2010 aastal asendusravi, võõrutusravi sai 2009. aastal 12,6% ja 2010. aastal 9,8% kõigist ravile pöördujatest. Muid raviviise nagu mitte-medikamentoosne ravi ja sümptomite võõrutus rakendati 2009. aastal 18% ja 2010. aastal 14% ravialustest. Esimest korda elus ravile pöördujate seas oli võõrutusravi saajate % mõnevõrra kõrgem võrreldes kõigi ravi saajatega (tabel 6). Vaadeldes erinevate ravivõtete kasutamist vanusgruppides (lisa 2 tabel 5) võib näha, et kuni 15-aastaste patsientide ravis ravimitega võõrutus- ega asendusravi ei kasutata, nende ravi on üles ehitatud medikamentidevabale ravile.

Tabel 5. Ambulatoorse ja statsionaarse ravi saajate jagunemine ravistaatuse ja soo järgi 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravile pöördujad					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ambulatoorne	524	98,1	155	95,1	679	97,4	110	92,4	37	82,2	147	89,6
Statsionaarne	10	1,9	8	4,9	18	2,6	9	7,6	8	17,8	17	10,4
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	Ambulatoorne	509	99,0	142	94,0	651	97,9	127	97,0	36	80,0	163
Statsionaarne	5	1,0	9	6,0	14	2,1	4	3,0	9	20,0	13	7,4
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0

Tabel 6. Raviliik soo ja ravistaatuse järgi 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravile pöördujad					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Asendusravi	368	68,9	113	69,3	481	69,0	78	65,6	28	62,2	106	64,6
Võõrutusravi	68	12,7	20	12,3	88	12,6	28	23,5	9	20,0	37	22,6
Muu	98	18,4	30	18,4	128	18,4	13	10,9	8	17,8	21	12,8
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0
	Kõik ravile pöördujad						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	Asendusravi	380	73,9	124	82,1	504	75,8	89	67,9	32	71,1	121
Võõrutusravi	55	10,7	10	6,6	65	9,8	21	16,0	4	8,9	25	14,2
Muu	79	15,4	17	11,3	96	14,4	21	16,0	9	20,0	30	17,1
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0

2009. aastal sai 96% ravile pöördunudest diagnoosiks „Opioidide tarvitamisest tingitud käitumis ja psüühikahäire“ (F11), 2010 aastal oli neid 92%. Kuni 15 aastaste seas F11 diagnoosiga patsiente polnud, selles vanusrühmas oli ravile pöördumise põhjusteks „Muude stimulaatorite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired“ (F15), „Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired“ (F18) või „Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired“ (F19) (lisa 2 tabel 6).

Kaasuv psühhiaatiline diagnoos oli 2009. aastal määratud vaid 19 ja 2010 aastal määratud 18 ravile pöördunule.

Vaadeldes diagnooside lõikes määratud ravimeid võib näha, et 2009. aastal sai metadooni veidi üle 70% ja 2010 aastal 80% opiaatsõltuvusega patsienti. Buprenorfiin oli raviks määratud 2009. aastal 10% ja 2010 aastal vaid 5% opiaatsõltlastest (lisa 2 tabel 7). Samuti oli metadoon määratud ravimiks ka ühele lahustisõltuvuse diagnoosiga patsiendile. Muudele narkoainete sõltuvuse diagnoosidega patsientidele oli raviks määratud teisi ravimeid, nagu erinevaid rahusteid, antidepressante jms. või viidi läbi medikamentidevaba ravi. Opiaatasendusravivis kasutatavaid ravimeid neile määratud ei olnud.

3. Narkootikumid

Peamiseks tarvitatavaks narkootikumiks oli ravile pöördunudel fentanüül või 3-metüülfentanüül, seda tarvitas enne ravile pöördumist 2009. aasta andmete põhjal 70% ja 2010. aasta andmetel koguni 84% ravialustest.

Heroiini tarvitas oma sõnade kohaselt 2009. aasta andmetel 21% ja 2010. aasta andmeil 5,7% ravile pöördunutest. Kokkuvõtvalt võib öelda, et põhiainena tarvitas opiaate üle 90% narkomaaniravile pöördunutest. Metadooni, kui illegaalselt saadud ravimi tarvitajaid oli 2009. aasta andmetel 3 ja 2010. aasta andmetel 9 isikut.

Amfetamiinisõltlasi kõigi ravile pöördujate hulgas oli väga vähe, kuid esimest korda ravile pöördujate seas oli põhinarkootikumina amfetamiini tarbijaid 2009. aastal 6,7% ja 2010 aastal 10,8% (tabel 7). Amfetamiinisõltlaste osakaal ravile pöördunute seas on väga väike kindlasti seetõttu, et Eestis ei ole hetkel saada spetsiifiliselt amfetamiinisõltuvusele suunatud raviteenuseid, kuid riikliku narkostrategia raames on planeeritud keskenduda amfetamiinisõltlaste probleemidele ja ravile (1, 2)

Nii, nagu määratud diagnooside põhjal võis oletada, alla 15 aastaste ravialuste seas opiaadisõltlasi 2009-2010 aastal ei olnud. Seevastu üle 90% 25-aastastest ja vanematest ravialustest tarvitas oma sõnade kohaselt peamise narkootikumina just opiaate (lisa 2 tabel 8).

Keskmine vanus põhinarkootikumi esmakordsel tarvitamisel oli 21 eluaastat, suuri soolisi erinevusi siin välja tuua pole võimalik. Põhinarkootikumi esmakordne kasutamine jäi meestel 2009. aastal vanusvahemikku 11-50 ja 2010. aastal vahemikku 10-46 eluaastat ja naistel 2009.

aastal vahemikku 6-38 ja 2010. aastal 11-41 eluaastat. Kuna see tunnus registreeritakse ravile pöördunu ütluste järgi, siis võib sellistes tulemustes ka ebatäpsusi olla (lisa 2 tabel 9).

Tabel 7. Põhinarkootikum tarvitajad soo ja ravistaatuse järgi

	2009													
	Kõik ravile pöördujad							Esmakordselt ravile pöördujad						
	Mees		Naine		Pole teada*	Kokku		Mees		Naine		Kokku		
	n	%	n	%		n	%	n	%	n	%	n	%	
Heroin	117	21,9	34	20,9	17	151	21,7	2	1,6	3	6,7	5	3,1	
Metadoon	2	0,4	1	0,6	0	3	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Fentanüül/TMF	371	69,5	118	72,4	11	489	70,2	98	82,4	36	80,0	134	81,7	
Kokaiin	1	0,2	0	0,0	0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Amfetamiin	8	1,5	7	4,3	0	15	2,2	5	4,2	6	13,3	11	6,7	
Kanep	6	1,1	0	0,0	0	6	0,9	6	5,0	0	0,0	6	3,7	
Muu	29	5,4	3	1,8	1	32	4,6	8	6,7	0	0,0	8	4,9	
Kokku	534	76,6	163	23,4	29	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0	

	2010													
	Kõik ravile pöördujad							Esmakordselt ravile pöördujad						
	Mees		Naine		Ei ole teada*	Kokku		Mees		Naine		Kokku		
	n	%	n	%		n	%	n	%	n	%	n	%	
heroiin	34	6,6	4	2,7	2	38	5,7	4	3,1	0	0,0	4	2,3	
metadoon	6	1,2	3	2,0	0	9	1,4	2	1,5	1	2,2	3	1,7	
fentanüül/TMF	426	82,9	133	88,1	8	559	84,1	104	79,4	37	82,2	141	80,1	
kokaiin	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
amfetamiin	22	4,3	6	4,0	0	28	4,2	13	9,9	6	13,3	19	10,8	
kanep	2	0,4	1	0,7	0	3	0,5	2	1,5	1	2,2	3	1,7	
muu	24	4,7	4	2,7	1	28	4,2	6	4,6	0	0,0	6	3,4	
kokku	514	100,0	151	100,0	11	665	100,0	131	100,0	45	100,0	176	100,0	

* Pole teada näitab nende ravile pöördujate arvu, kelle puhul pole teada, kas isik on ravil esmakordselt või korduvalt.

Enamik ravile pöördunutest kasutas oma peamist narkootikumi süstides (91% 2009. aastal ja 85% 2010. aastal), vaid 7,5% 2009. ja 12,3% 2010. aastal tarvitas põhinarkootikumi suitsetades või inhaleerides ja mingil muul moel tarbis põhinarkootikumi paar protsenti ravile pöördunutest. Esmakordselt ravile pöördujate hulgas oli peamise narkootikumi süstijaid mõnevõrra vähem – 2009. aasta andmetel süstis peamist narkootikumi 84% ja 2010. aastal 78% ravile pöördujatest (tabel 8).

Üle 80% ravile pöördunutest tarvitas oma põhinarkootikumi igapäevaselt, alla 10% väitis, et tarvitas põhinarkootikumi vähemalt korra nädalas, kuid mitte iga päev, ning teist samapalju tarvitas oma sõnade kohaselt peamist narkootikumi harvem, kui korra nädalas (tabel 9).

Tabel 8. Peamise narkootikumi tarvitamise viis

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravile pöördujad					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Süstimine	483	90,5	150	92,0	633	90,8	99	83,2	39	86,7	138	84,2
Suitsetamine/inhaleerimine	40	7,5	12	7,4	52	7,5	14	11,8	6	13,3	20	12,2
Suukaudu/joogina	3	0,6	0	0,0	3	0,4	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Muu/pole teada	8	1,5	1	0,6	9	1,3	5	4,2	0	0,0	5	3,1
Kokku	534	100,0	163	100,0	697	100,0	119	100,0	45	100,0	164	100,0
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	Süstimine	443	86,2	125	82,8	568	85,4	106	80,9	31	68,9	137
Suitsetamine/inhaleerimine	59	11,5	23	15,2	82	12,3	21	16,0	13	28,9	34	19,3
Suukaudu/joogina	6	1,2	2	1,3	8	1,2	3	2,3	1	2,2	4	2,3
Muu/pole teada	6	1,2	1	0,7	7	1,1	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Kokku	514	100,0	151	100,0	665	100,0	131	100,0	45	100,0	176	100,0

Tabel 9. Peamise narkootikumi tarvitamise sagedus

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravile pöördujad					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Harvem, kui kord nädalas	30	5,6	15	9,2	45	6,5	8	6,7	5	11,1	13	7,9
Vähemalt korra nädalas	56	10,5	11	6,8	67	9,6	7	5,9	1	2,2	8	4,9
Iga päev	433	81,1	135	82,8	568	81,5	104	87,4	39	86,7	143	87,2
Vahesumma	519	97,2	161	98,8	680	97,6	119	100,0	45	100,0	164	100,0
Pole teada	15	2,8	2	1,2	17	2,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kokku	534	100,0	163	100,0	697	100,0	119	100,0	45	100,0	164	100,0
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	Harvem, kui kord nädalas	8	1,6	6	4,0	14	2,1	3	2,3	4	8,9	7
Vähemalt korra nädalas	47	9,1	9	6,0	56	8,4	14	10,7	4	8,9	18	10,2
Iga päev	449	87,4	133	88,1	582	87,5	114	87,0	37	82,2	151	85,8
Vahesumma	504	98,1	148	98,0	678	98,1	131	100,0	45	100,0	176	100,0
Pole teada	10	2,0	3	2,0	13	2,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kokku	514	100,0	151	100,0	665	100,0	131	100,0	45	100,0	176	100,0

Lisaks põhinarkootikumile tarvitas ligi veerand ravialustest ka mingit teist sõltuvusainet. Enim põhinarkootikumile lisaks kasutatavad ained olid fentanüül või 3-metüülfentanüül ja amfetamiin, teistest enam tarvitati ka lisaks põhinarkootikumile kanepit. Alkoholi tarvitas lisaks peamisele narkootikumile oma sõnadekohaselt 2009. aastal vaid 2,7% ja 2010. aastal 7,8% ravile pöördunute (tabel 10). Siinkohal tuleb rõhutada, et kuna küsitud on teist enimkasutatavat sõltuvusainet ja iga ravialune saab nimetada vaid ühe sekundaarse sõltuvusaine, siis tõenäoliselt sellest tingitult on ka alkoholi ära märkinuid nii vähe.

Tabel 10. Sekundaarse sõltuvusaine tarvitajad soo ja ravistaatuse järgi

	Kõik ravile pöördujad							Esimest korda ravile pöördujad					
	2009							2009					
	Mees		Naine		Pole teada*	Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%		n	%	n	%	n	%	n	%
Heroiin	6	4,2	3	6,8	0	9	4,8	0	0,0	1	7,7	1	2,8
Metadoon	1	0,7	0	0,0	0	1	0,5	1	4,4	0	0,0	1	2,8
Fentanüül/TMF	50	35,0	15	34,1	14	65	34,8	2	8,7	2	15,4	4	11,1
Kokaiin	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Amfetamiin	57	39,9	21	47,7	5	78	41,7	9	39,1	7	53,9	16	44,4
Kanep	13	9,1	4	9,1	1	17	9,1	5	21,7	3	23,1	8	22,2
Alkohol	5	3,5	0	0,0	0	5	2,7	5	21,7	0	0,0	5	13,9
Muu	11	7,7	1	2,3	2	12	6,4	1	4,4	0	0,0	1	2,8
Kokku	143	76,5	44	23,5	22	187	100	23	63,9	13	36,1	36	100,0
	Kõik ravile pöördujad							Esimest korda ravile pöördujad					
	2010							2010					
	Mees		Naine		Pole teada*	Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%		n	%	n	%	n	%	n	%
Heroiin	7	7,1	4	23,5	2	11	9,6	1	3,1	0	0,0	1	2,9
Metadoon	8	8,2	0	0,0	0	8	7,0	1	3,1	0	0,0	1	2,9
Fentanüül/TMF	15	15,3	2	11,8	2	17	14,8	2	6,3	0	0,0	2	5,7
Kokaiin	1	1,0	1	5,9	0	2	1,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Amfetamiin	38	38,8	6	35,3	2	44	38,3	19	59,4	1	33,3	20	57,1
Kanep	18	18,4	2	11,8	2	20	17,4	6	18,8	1	33,3	7	20,0
Alkohol	9	9,2	0	0,0	0	9	7,8	3	9,4	0	0,0	3	8,6
Muu	2	2,0	2	11,8	1	4	3,5	0	0,0	1	33,3	1	2,9
Kokku	98	85,2	17	14,8	9	115	100,0	32	91,4	3	8,6	35	100,0

* Pole teada näitab nende ravile pöördujate arvu, kelle puhul pole teada, kas isik on ravil esmakordselt või korduvalt.

Huvitava tähelepaneku võib teha, vaadates tabelis 11 toodud andmeid. Kui Tallinnas ja Ida-Virumaal tarvitas üle 90% ravile pöördunute opiaate ja tugevalt alla 10% simulante või muid sõltuvusaineid, siis muudes Eestimaa piirkondadest ravile pöördunute seas oli opiaatide tarvitajaid mõlemal vaatlusaastal 77% ja simulante tarvitas kummalgi aastal 20% ringis ravialuseid. Mingite oluliste järelduste tegemiseks on muudest piirkondadest pärit ravialuseid liiga vähe, kuid mõlema

vaatlusaasta sarnane andmestik tekitab küsimuse, kas see on juhuslik tulemus, või on seal mingi „kultuuriline“ või ainete kättesaadavuse eripära.

Tabel 11. Peamise sõltuvusaine tarvitamine elukohapiirkonna lõikes 2009-2010

	2009									
	Harjumaa/Tallinn		Ida-Virumaa		Muu		Pole tead		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Opiaadid	370	96,1	271	99,3	27	77,1	4	100,0	672	96,4
Stimulandid	10	2,6	0	0,0	6	17,1	0	0,0	16	2,3
Lahustid	1	0,3	0	0,0	2	5,7	0	0,0	3	0,4
Kanep	4	1,0	2	0,7	0	0,0	0	0,0	6	0,9
Kokku	385	100,0	273	100,0	35	100,0	4	100,0	697	100,0
	2010									
	Harjumaa/Tallinn		Ida-Virumaa		Muu		Pole tead		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Opiaadid	403	97,1	209	91,7	17	77,3	0	0,0	629	94,6
Stimulandid	9	2,2	17	7,5	5	22,7	0	0,0	31	4,7
Lahustid	2	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,3
Kanep	1	0,2	2	0,9	0	0,0	0	0,0	3	0,5
Kokku	415	100,0	228	100,0	22	100,0	0	0,0	665	100,0

4. Sotsiaal-majanduslikud näitajad

Nii 2009. kui 2010. aastal oli üle 80% ravile pöördujaist vene rahvusest, eestlasi oli ravile pöördujate seas 2009. aastal 11,3% ja 2010. aastal 14,3%. Esmakordselt ravile pöördujate hulgas oli vene rahvuse esindajaid mõne protsendi võrra vähem ning eestlasi mõne protsendi võrra rohkem, kui kõigi ravile pöördujate seas. Sooliste erinevustena võib välja tuua, et 2010. aastal pöördus nii esmakordselt kui korduvalt ravile mõnevõrra enam eesti soost naisi, kui eelnenud 2009. aastal (tabel 12).

Kui 2009. aastal oli 49% ravile pöördujaist pärit Tallinnast ja 39% Ida-Virumaalt, siis 2010. aastal oli Tallinnast pärit 57% ravialustest ning Ida-Virumaad nimetas oma elukohaks 34% ravile pöördujatest. Esmakordselt ravile pöördujate seas oli mõlemal vaatlusaastal mõnevõrra enam tallinlasi. Silma paistab ka see, et 2010. aastal oli naiste hulgas protsentuaalselt enam Tallinnlasi võrreldes meestega (vastavalt 73% naistest oli pärit Tallinnast meeste 53% vastu) ning meeste hulgas rohkem Ida-Virulasi võrreldes naistega (vastavalt 38% meestest oli pärit Ida-Virumaalt naiste 21% vastu). Samasugune protsentuaalne erinevus säilib ka esmakordselt ravile pöördunute seas. 2009. aastal selline sooline jagunemine nii selgelt silma ei paista (tabel 13).

Tabel 12. Ravile pöördunute rahvus soo ja ravistaatuse järgi 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Eestlane	60	11,2	19	11,7	79	11,3	20	16,8	4	8,9	24	14,6
Venelane	437	81,8	135	82,8	572	82,1	93	78,2	37	82,2	130	79,3
Muu	37	6,9	9	5,5	46	6,6	6	5,0	4	8,9	10	6,1
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0
	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2010						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Eestlane	69	13,4	26	17,2	95	14,3	24	18,3	11	24,4	35	19,9
Venelane	422	82,1	121	80,1	543	81,7	99	75,6	33	73,3	132	75,0
Muu	23	4,5	4	2,7	27	4,1	8	6,1	1	2,2	9	5,1
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0

Tabel 13. Ravile pöördunute elukoht soo ja ravistaatuse järgi 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2009						2009					
	Mees		naine		Kokku		Mees		naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Tallinn	261	48,9	80	49,1	341	48,9	79	66,39	33	73,33	112	68,29
Harjumaa	28	5,2	16	9,8	44	6,3	7	5,88	7	15,56	14	8,54
Ida-Virumaa	211	39,5	62	38,0	273	39,2	19	15,97	4	8,89	23	14,02
Muud Eesti piirkonnad	31	5,8	4	2,5	35	5,0	12	10,08	1	2,22	13	7,93
Vahesumma	531	99,4	162	99,4	693	99,4	117	98,32	45	100,00	162	98,78
Ei ole teada/puudu	3	0,6	1	0,6	4	0,6	2	1,68	0	0,00	2	1,22
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,56	45	27,44	164	100,00
	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2010						2010					
	Mees		naine		Kokku		Mees		naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Tallinn	270	52,5	111	73,5	381	57,3	85	64,9	40	88,9	125	71,0
Harjumaa	27	5,3	7	4,6	34	5,1	5	3,8	4	8,9	9	5,1
Ida-Virumaa	196	38,1	32	21,2	228	34,3	31	23,7	1	2,2	32	18,2
Muud Eesti piirkonnad	21	4,1	1	0,7	22	3,3	10	7,6	0	0,0	10	5,7
Vahesumma	514	100,0	151	100,0	665	100,0	131	100,0	45	100,0	176	100,0
Ei ole teada/puudu	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0

Nii 2009., kui 2010. aastal oli enamik ravile pöördujatest töötud, vaid 24% 2009. aastal ja 18,5% 2010. aastal olid hõivatud regulaarse tööga. Kinnipeetavaid oli ravile pöördujate seas 2009. aastal 0,7% ning 2010. aastal 1,8% (tabel 14).

Tabel 14. Ravile pöördunute tegevusala soo ja ravistaatuse lõikes 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Töötav (regulaarne töö)	130	24,3	36	22,1	166	23,8	24	20,2	12	26,7	36	22,0
Töötu	329	61,6	93	57,1	422	60,6	75	63,0	22	48,9	97	59,2
Õpilane/üliõpilane	15	2,8	9	5,5	24	3,4	11	9,2	9	20,0	20	12,2
Majanduslikult mitteaktiivne*	47	8,8	21	12,9	68	9,8	6	5,0	1	2,2	7	4,3
Kinnipeetav	5	0,9	0	0,0	5	0,7	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Muu	8	1,5	4	2,5	12	1,7	2	1,7	1	2,2	3	1,8
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0
	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Töötav (regulaarne töö)	101	19,7	22	14,6	123	18,5	26	19,9	9	20,0	35	19,9
Töötu	305	59,3	83	55,0	388	58,4	85	64,9	19	42,2	104	59,1
Õpilane/üliõpilane	17	3,3	16	10,6	33	5,0	10	7,6	11	24,4	21	11,9
Majanduslikult mitteaktiivne*	79	15,4	28	18,5	107	16,1	6	4,6	6	13,3	12	6,8
Kinnipeetav	11	2,1	1	0,7	12	1,8	4	3,1	0	0,0	4	2,3
Muu	1	0,2	1	0,7	2	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0

Mõlemal vaatlusaastal oli veidi üle poole ravile pöördujatest põhiharidusega ja natuke alla poole keskharidusega. Oma sõnade kohaselt ei ole kunagi koolis käinud üks 2010. aastal ravile pöördunu. Olulisi soolisi erinevusi ravile pöördujate seas täheldada pole võimalik, küll aga torkab silma, et võrreldes kõigi ravile pöördujatega oli esmakordselt ravile pöördujate seas enam põhiharidusega inimesi ning vähem keskharidusega patsiente (tabel 15).

Tabel 15. Ravile pöördunute haridustase soo ja ravistaatuse lõikes 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ei ole koolis käinud	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Algharidus	9	1,7	6	3,7	15	2,2	4	3,4	4	8,9	8	4,9
Põhiharidus*	279	52,3	89	54,6	368	52,8	74	62,2	31	68,9	105	64,0
Keskharidus**	243	45,5	65	39,9	308	44,2	40	33,6	10	22,2	50	30,5
Kõrgharidus	3	0,6	2	1,2	5	0,7	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Vahesumma	534	100,0	162	99,4	696	99,9	119	100,0	45	100,0	164	100,0
Ei ole teda/puudu	0	0,0	1	0,6	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kokku	534	76,6	163	23,4	697	100,0	119	72,6	45	27,4	164	100,0

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravil					
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ei ole koolis käinud	1	0,2	0	0,0	1	0,2	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Algharidus	17	3,3	1	0,7	18	2,7	5	3,8	0	0,0	5	2,8
Põhiharidus*	254	49,4	89	58,9	343	51,6	70	53,4	33	73,3	103	58,5
Keskharidus**	237	46,1	61	40,4	298	44,8	54	41,2	12	26,7	66	37,5
Kõrgharidus	4	0,8	0	0,0	4	0,6	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Vahesumma	513	99,8	151	100,0	664	99,9	131	100,0	45	100,0	176	100,0
Ei ole teda/puudu	1	0,2	0	0,0	1	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kokku	514	77,3	151	22,7	665	100,0	131	74,4	45	25,6	176	100,0

* Põhihariduse alla käib muuhulgas ka alg-ja põhikooli baasil saadav kutseharidus, millega ei kaasne keskhariduse saamine

** keskhariduse alla kuulub muuhulgas ka kutseharidus keskhariduse baasil (ilma rakendusliku kõrghariduse tasemeta) ning kutseharidus põhikooli baasil, mis annab keskhariduse.

5. Riskikäitumine

Üle poole ravile pöördunutest oli viimasel 30 päeval tarvitanud sõltuvusaineid süstides. Vähemalt korra elus, kuid mitte viimasel aastal oli narkootikume süstinud 2009. aastal ravile pöördunutest 6,6% ja 2010. aastal 9,5%. Neid, kes oma sõnade kohaselt ei olnud iialgi sõltuvusaineid süstinud oli 2009. aastal 4,5% ja 2010. aastal 6,6%. Esimest korda ravile pöördujate seas oli mõlemal aastal neid, kes oma sõnutsi polnud kunagi sõltuvusaineid süstinud 13%, mida saab taaskord selgitada sellega, et esmakordselt ravile pöördunute seas on ka alaealised, kes pole veel süstitavaid sõltuvusaineid tarvitama hakata jõudnud. Viimase 30 päeva jooksul oli esmakordselt ravile pöördunutest sõltuvusainet süstinud 64% 2009. aasta ravialustest ja 49% 2010. aasta ravialustest (tabel 16). Vaadates süstimisharjumust ja selle muutust vanusgruppides (lisa 2 tabel 10) näeme, et vanuse kasvades suureneb nende ravile pöördujate arv, kes on viimase 30 päeva jooksul narkootikume süstinud ning kahaneb olematuks nende arv, kes pole sõltuvusaineid kunagi süstinud. Taas sugude lõikes mingeid vanuselisi erinevusi välja tuua pole võimalik.

Tabel 16. Ravile pöördunute süstimisharjumus sugude lõikes 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravile pöördujad					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ei ole kunagi süstinud	24	4,5	7	4,29	31	4,45	17	14,29	4	8,89	21	12,80
Vähemalt korra elus, kuid mitte viimasel aastal	36	6,7	10	6,13	46	6,60	3	2,52	3	6,67	6	3,66
Jah, viimasel aastal	98	18,4	40	24,54	138	19,80	19	15,97	12	26,67	31	18,90
Jah, viimasel 30 päeval	352	65,9	101	61,96	453	64,99	79	66,39	26	57,78	105	64,02
Vahesumma	510	95,5	158	96,93	668	95,84	118	99,16	45	100,00	163	99,39
Pole teada	24	4,5	5	3,07	29	4,16	1	0,84	0	0,00	1	0,61
Kokku	534	100,0	163	100,00	697	100,00	119	100,00	45	100,00	164	100,00
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	Ei ole kunagi süstinud	33	6,4	11	7,3	44	6,6	14	10,7	10	22,2	24
Vähemalt korra elus, kuid mitte viimasel aastal	53	10,3	10	6,6	63	9,5	8	6,1	2	4,4	10	5,7
Jah, viimasel aastal	136	26,5	38	25,2	174	26,2	44	33,6	10	22,2	54	30,7
Jah, viimasel 30 päeval	273	53,1	89	58,9	362	54,4	64	48,9	23	51,1	87	49,4
Vahesumma	495	96,3	148	98,0	643	96,7	130	99,2	45	100,0	175	99,4
Pole teada	19	3,7	3	2,0	22	3,3	1	0,8	0	0,0	1	0,6
Kokku	514	100,0	151	100,0	665	100,0	131	100,0	45	100,0	176	100,0

Neid, kes väitsid, et pole iialgi jaganud süstalt teiste narkomaanidega oli mõlemal vaatlusaastal tervelt 32%, esmaste ravile pöördujate seas oli see protsent veelgi kõrgem ulatudes 2009. aastal 46% ja 2010. aastal 43%. Siiski üle poole ravile pöördunutest (kaasa arvatud esimest korda ravile pöördujad) väitis, et on ühist süstalt kasutanud (tabel 17). Nii nagu vanuse kasvades kahaneb nende hulk, kes pole kunagi süstinud, kahaneb vanusega ka nende arv, kes pole kunagi süstalt jaganud. Soolise erinevusena võib välja tuua selle, et kui 15-19 aastastest meessoos esindajatest ei olnud ühist süstalt kasutanud 61% selles vanusrühmas ravile pöördunutest, siis naiste puhul oli see protsent vaid 33% 2009. aastal ja 36% 2010. aastal. Samuti oli selles soo- ja vanusgrupis naiste protsent, kes kasutas jätkuvalt ühissüstalt suurem, kui samaealiste meeste seas (lisa 2 tabel 11).

Tabel 17. Ravile pöördunute ühise süstla jagamise harjumus soo ja ravistaatuse alusel 2009-2010

	Kõik ravile pöördujad						Esimest korda ravile pöördujad					
	2009						2009					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ei ole ühissüstalt kasutanud	182	34,1	45	27,6	227	32,6	60	50,4	15	33,3	75	45,7
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	280	52,4	92	56,4	372	53,4	51	42,9	25	55,6	76	46,3
Jah, kasutab ühist süstalt	27	5,1	13	8,0	40	5,7	5	4,2	4	8,9	9	5,5
Vahesumma	489	91,6	150	92	639	91,7	116	97,5	44	97,8	160	97,6
Ei ole teada	45	8,4	13	8,0	58	8,3	3	2,5	1	2,2	4	2,4
Kokku	534	100,0	163	100,0	697	100,0	119	100,0	45	100,0	164	100,0
	2010						2010					
	Mees		Naine		Kokku		Mees		Naine		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	Ei ole ühissüstalt kasutanud	169	32,9	45	29,8	214	32,2	57	43,5	19	42,2	76
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	300	58,4	87	57,6	387	58,2	66	50,4	19	42,2	85	48,3
Jah, kasutab ühist süstalt	8	1,6	6	4,0	14	2,1	5	3,8	4	8,9	9	5,1
Vahesumma	477	92,8	138	91,4	615	92,5	128	97,7	42	93,3	170	96,6
Ei ole teada	37	7,2	13	8,6	50	7,5	3	2,3	3	6,7	6	3,4
Kokku	514	100,0	151	100,0	665	100,0	131	100,0	45	100,0	176	100,0

Ravile pöördujate keskmine vanus esmakordselt sõltuvusaine süstimisel jäi 18,5 eluaasta piiridesse. Meeste ja naiste vahel erinevused puudusid. Noorim esmakordselt sõltuvusainet süstinu oli 11 aastane ning vanim esmakordne süstija oli 2009. aastal 38 aastane ja 2010. aastal 40 aastane (lisa 2 tabel 12).

Kasutatud kirjandus

1. Talu A, Abel-Ollo K, Vals K, Ahven A, Tärn H. 2009. a riiklik raport (2008. a andmed) EMCDDAle REITOXi riiklikult narkoteabekeskuselt. EESTI: uus areng, suundumused ja süvainformatsioon valitud teemadel. Tallinn, 2009.
2. Tervise arengu instituut. Narkomaania ennetamise riikliku strateegia aastani 2012 täitmise 2010. aasta aruanne. Tallinn, 2011.
3. Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus. RT I 2005, 24, 180. <https://www.riigiteataja.ee/akt/895473> (vaadatud 15.08.2011).
4. Narkomaaniaravi andmekogu asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus. RT I 2006, 52, 391. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12754176> (vaadatud 17.08.2011).

LISA1. Narkomaaniaravi andmekogu taust

Riiklik register Narkomaaniaravi Andmekogu alustas oma tööd raviteatiste kogumisega 2008. aasta 01. jaanuaril. Alus sellele andmekogule pandi juba 2005. aastal, kui riigikogus võeti vastu Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seaduse ja sellega seonduvate seaduse muutmise seadus (1). Eelnimetatud seaduse §11' paneb aluse riiklikule registrile, sätestab tema eesmärgi, andmete esitajate ringi ning kirjeldab millisel kujul andmekogu peetakse. Andmekogu täpsem kirjeldus, andmekoosseis ja andmete kogumise kord pandi paika 2006 aastal Vabariigi Valitsuse kinnitatud Narkomaaniaravi andmekogu asutamise ja andmekogu pidamise põhimäärusega (2).

Seaduses on kirjas, et narkomaaniaravi andmekogu asutamise ja pidamise eesmärgiks on narkomaaniaravile pöördunud isikute andmete töötlemine, mis on vajalik narkomaania esinemise analüüsimiseks ja sellealaste tervishoiuteenuste korraldamiseks, narkomaania preventsoonimeetmete kavandamiseks ja nende tõhususe hindamiseks ning narkomaaniaravi statistika korraldamiseks.

Kõigi nende ülesannete täitmiseks kogutakse ravile pöördunute kohta järgmisi andmeid:

- 1) **sotsiaal-demograafilisi andmeid** nagu sugu, sünniaeg (kuu täpsusega), vanus, rahvus, kodakondsus, elamisviis, kooselu uimastikasutajaga, eluaseme tüüp, elukoht, tegevusala, kõrgeim lõpetatud haridustase;
- 2) **raviandmeid** nagu diagnoos RHK-10 järgi (andmekogusse kogutakse andmed isikute kohta, kellele raviarst on pannud põhidiagnoosikoodiks F11-F16, F18-F19 koodi) (3), kaasuv psühhiaatriline diagnoos, ravile pöördumise kuupäev, kavandatav ravi kestus, määratud ravi, määratud ravimid, ravi liik, ravile pöördumise soovitaja, varem saadud narkomaaniaravi, vanus esimest korda narkomaaniaravile pöördumisel;
- 3) **Andmed sõltuvusainete tarvitamise kohta** nagu põhiuimasti nimetus, selle tarvitamise viis ja sagedus, vanus põhiuimasti esmakordsel tarbimisel, teisese uimasti nimetus, teisese uimasti tarbimise viis ja sagedus;
- 4) **Andmed ravialuse riskiva tervisekäitumise kohta** nagu andmed sõltuvusaine süstimise fakti ja sageduse kohta, vanus uimasti esmakordsel süstimisel, ühissüstla kasutamine, ühise süstlanõela kasutamine;
- 5) **Ravi osutanud asutuse ja raviarsti andmeid.**

Nii nagu seadus sätestab on narkomaaniaravi andmekogu anonüümne. Andmekogusse ei koguta isikut üheselt identifitseerida võimaldavaid andmeid, nagu ravialuse nimi, isikukood, täpne sünniaeg või täpne kodune aadress, kuid andmekogusse kogutakse iga ravile pöörduja kohta loodud unikaalne numbriline kood. Selle koodi moodustab arvutiprogramm patsiendi isikukoodist unikaalse tagasipööratamatu matemaatilise valemi põhjal, sealjuures patsiendi isikukoodi arvuti ei säilita mingil kujul. Tänu sellele koodile on võimalik jälgida, kuidas ravi töötab ja kui sageli pöörduakse aja möödudes tagasi ravile ning vältida topeltteatiste registrisse sattumist.

Andmeid peavad Narkomaaniaravi andmekogusse esitama kõik Eestis psühhiaatria tegevusluba omavad tervishoiuteenuse pakkujad, kui nende poole pöördub patsient sõltuvusprobleemiga (välja arvatud alkoholi ja tubakasõltuvus) ja sooviga sellest vabaneda. Selleks täidab raviarst narkomaaniaravi andmekogu jaoks loodud programmis (NARIS) elektroonse ravi alustamise teatise. Ravi lõpetamise teatise saadab raviarst patsiendi kohta, kui patsiendile oli määratud üle 3 kuu pikkune ravi ja see ravi lõppes tervenemisega või katkestati mingitel muudel põhjustel.

Narkomaaniaravi andmekogu andmeid esitatakse igal aastal „Narkomaaniaravi andmekogu aastaaruandena“ siinsetele andmete vajajatele kasutamiseks ning Eesti Uimastiseirekeskuse grandilepingu alusel Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seire Keskusele (EMCDDA) igaaastase statistilise ülevaate raames. Narkomaaniaravi andmekogu andmeid on vastava taotluse esitamisel Sotsiaalministeeriumile, kui andmekogu vastutavale töötlejale, võimalik kasutada ka teadustöök.

LISA 2. Lisatabelid 2009-2010 aasta Narkomaaniaravi andmekogu andmetest

Tabel 1. Ravi alustamise ja lõpetamise teatiste jagunemine vanuse ja soo järgi 2009-2010

Mehed																
2009																
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ravi alustamise teatised	2	0,4	21	3,9	81	15,2	214	40,1	148	27,7	47	8,8	21	3,9	534	71,8
Ravi lõpetamise teatised	0	0,0	2	1,0	21	10,0	102	48,6	62	29,5	18	8,6	5	2,4	210	28,2
Kokku	2	0,3	23	3,1	102	13,7	316	42,5	210	28,2	65	8,7	26	3,5	744	100,0
2010																
Ravi alustamise teatised	1	0,2	23	4,5	64	12,5	202	39,3	148	28,8	55	10,7	21	4,1	514	56,8
Ravi lõpetamise teatised	0	0,0	7	1,8	40	10,2	158	40,4	125	32,0	41	10,5	20	5,1	391	43,2
Kokku	1	0,1	30	3,3	104	11,5	360	39,8	273	30,2	96	10,6	41	4,5	905	100,0
Naised																
2009																
Ravi alustamise teatised	1	0,6	12	7,4	46	28,2	71	43,6	23	14,1	2	1,2	8	4,9	163	70,3
Ravi lõpetamise teatised	0	0,0	1	1,5	21	30,4	32	46,4	9	13,0	2	2,9	4	5,8	69	29,7
Kokku	1	0,4	13	5,6	67	28,9	103	44,4	32	13,8	4	1,7	12	5,2	232	100,0
2010																
Ravi alustamise teatised	3	2,0	14	9,3	35	23,2	64	42,4	26	17,2	7	4,6	2	1,3	151	59,9
Ravi lõpetamise teatised	0	0,0	5	5,0	20	19,8	50	49,5	18	17,8	5	5,0	3	3,0	101	40,1
Kokku	3	1,2	19	7,5	55	21,8	114	45,2	44	17,5	12	4,8	5	2,0	252	100,0
Kokku																
2009																
Ravi alustamise teatised	3	0,4	33	4,7	127	18,2	285	40,9	171	24,5	49	7,0	29	4,2	697	71,4
Ravi lõpetamise teatised	0	0,0	3	1,1	42	15,1	134	48,0	71	25,5	20	7,2	9	3,2	279	28,6
Kokku	3	0,3	36	3,7	169	17,3	419	42,9	242	24,8	69	7,1	38	3,9	976	100,0
2010																
Ravi alustamise teatised	4	0,6	37	5,6	99	14,9	266	40,0	174	26,2	62	9,3	23	3,5	665	57,5
Ravi lõpetamise teatised	0	0,0	12	2,4	60	12,2	208	42,3	143	29,1	46	9,4	23	4,7	492	42,5
Kokku	4	0,4	49	4,2	159	13,7	474	41,0	317	27,4	108	9,3	46	4,0	1157	100,0

Tabel 2. Ravialuste jagunemine soo ja vanuse järgi 2009-2010

	2009																			
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku		Keskmine	95% UV	Noorim	Vanim
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
Mehed	2	0,3	23	3,1	102	13,7	316	42,5	210	28,2	65	8,7	26	3,5	744	100,0	29,0	28.6-29.4	13	56
Naised	1	0,4	13	5,6	67	28,9	103	44,4	32	13,8	4	1,7	12	5,2	232	100,0	26.7	26.0-27.4	13	43
Kokku	3	0,3	36	3,7	169	17,3	419	42,9	242	24,8	69	7,1	38	3,9	976	100,0	28.4	28.1-28.8	13	56
	2010																			
Mehed	1	0,1	30	3,3	104	11,5	360	39,8	273	30,2	96	10,6	41	4,5	905	100,0	29.4	29.0-29.8	13	56
Naised	3	1,2	19	7,5	55	21,8	114	45,2	44	17,5	12	4,8	5	2,0	252	100,0	26.6	25.9-27.3	14	50
Kokku	4	0,4	49	4,2	159	13,7	474	41,0	317	27,4	108	9,3	46	4,0	1,157	100,0	28.8	28.5-29.1	13	56

Tabel 3. Ravi lõpetamise põhjused vanuse ja soo järgi 2009-2010

	2009													
	Mehed													
	15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ravi katkestati ravile mitteilumise tõttu	1	50,0	16	76,2	62	60,8	48	77,4	9	50,0	4	80,0	140	66,7
Ravi katkestati patsiendist mitteolenevatel põhjustel	0	0,0	2	9,5	9	8,8	6	9,7	1	5,6	0	0,0	18	8,6
Ravi lõpetati vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	1	50,0	1	4,8	8	7,8	1	1,6	2	11,1	1	20,0	14	6,7
Tervenemine	0	0,0	1	4,8	4	3,9	1	1,6	1	5,6	0	0,0	7	3,3
Kinnipidamisasutusse sattumine	0	0,0	0	0,0	9	8,8	1	1,6	0	0,0	0	0,0	10	4,8
Muu	0	0,0	1	4,8	10	9,8	5	8,1	5	27,8	0	0,0	21	10,0
Kokku	2	100,0	21	100,0	102	100,0	62	100,0	18	100,0	5	100,0	210	100,0
	Naised													
Ravi katkestati ravile mitteilumise tõttu	1	100,0	13	61,9	18	56,3	6	66,7	1	50,0	4	100,0	43	62,3
Ravi katkestati patsiendist mitteolenevatel põhjustel	0	0,0	1	4,8	2	6,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	4,4
Ravi lõpetati vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	0	0,0	3	14,3	2	6,3	1	11,1	0	0,0	0	0,0	6	8,7
Tervenemine	0	0,0	0	0,0	1	3,1	0	0,0	1	50,0	0	0,0	2	2,9
Kinnipidamisasutusse sattumine	0	0,0	3	14,3	1	3,1	1	11,1	0	0,0	0	0,0	5	7,2
Muu	0	0,0	1	4,8	8	25,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	10	14,5
Kokku	1	100,0	21	100,0	32	100,0	9	100,0	2	100,0	4	100,0	69	100,0

Kokku														
Ravi katkestati ravile mitteilumise tõttu	2	66,7	29	69,1	80	59,7	54	76,1	10	50,0	8	88,9	183	65,6
Ravi katkestati patsiendist mitteolenevatel põhjustel	0	0,0	3	7,1	11	8,2	6	8,5	1	5,0	0	0,0	21	7,5
Ravi lõpetati vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	1	33,3	4	9,5	10	7,5	2	2,8	2	10,0	1	11,1	20	7,2
Tervenemine	0	0,0	1	2,4	5	3,7	1	1,4	2	10,0	0	0,0	9	3,2
Kinnipidamisasutusse sattumine	0	0,0	3	7,1	10	7,5	2	2,8	0	0,0	0	0,0	15	5,4
Muu	0	0,0	2	4,8	18	13,4	6	8,5	5	25,0	0	0,0	31	11,1
Kokku	3	100,0	42	100,0	134	100,0	71	100,0	20	100,0	9	100,0	279	100,0
2010														
Mehed														
Ravi katkestati ravile mitteilumise tõttu	3	42,9	25	62,5	99	62,7	71	56,8	27	65,9	15	75,0	240	61,4
Ravi katkestati patsiendist mitteolenevatel põhjustel	0	0,0	1	2,5	3	1,9	7	5,6	1	2,4	0	0,0	12	3,1
Ravi lõpetati vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	1	14,3	8	20,0	17	10,8	8	6,4	3	7,3	0	0,0	37	9,5
Tervenemine	1	14,3	2	5,0	6	3,8	5	4,0	1	2,4	1	5,0	16	4,1
Kinnipidamisasutusse sattumine	2	28,6	3	7,5	15	9,5	15	12,0	6	14,6	2	10,0	43	11,0
Muu	0	0,0	1	2,5	18	11,4	19	15,2	3	7,3	2	10,0	43	11,0
Kokku	7	100,0	40	100,0	158	100,0	125	100,0	41	100,0	20	100,0	391	100,0
Naised														
Ravi katkestati ravile mitteilumise tõttu	5	100,0	16	80,0	29	58,0	13	72,2	3	60,0	2	66,7	68	67,3
Ravi katkestati patsiendist mitteolenevatel põhjustel	0	0,0	2	10,0	2	4,0	0	0,0	1	20,0	0	0,0	5	5,0
Ravi lõpetati vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	0	0,0	1	5,0	5	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	5,9
Tervenemine	0	0,0	0	0,0	2	4,0	2	11,1	1	20,0	0	0,0	5	5,0
Kinnipidamisasutusse sattumine	0	0,0	1	5,0	4	8,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	5,0
Muu	0	0,0	0	0,0	8	16,0	3	16,7	0	0,0	1	33,3	12	11,9
Kokku	5	100,0	20	100,0	50	100,0	18	100,0	5	100,0	3	100,0	101	100,0
Kokku														
Ravi katkestati ravile mitteilumise tõttu	8	66,7	41	68,3	128	61,5	84	58,7	30	65,2	17	73,9	308	62,6
Ravi katkestati patsiendist mitteolenevatel põhjustel	0	0,0	3	5,0	5	2,4	7	4,9	2	4,4	0	0,0	17	3,5
Ravi lõpetati vastastikusel kokkuleppel tervenemiseta	1	8,3	9	15,0	22	10,6	8	5,6	3	6,5	0	0,0	43	8,7
Tervenemine	1	8,3	2	3,3	8	3,9	7	4,9	2	4,4	1	4,4	21	4,3
Kinnipidamisasutusse sattumine	2	16,7	4	6,7	19	9,1	15	10,5	6	13,0	2	8,7	48	9,8
Muu	0	0,0	1	1,7	26	12,5	22	15,4	3	6,5	3	13,0	55	11,2
Kokku	12	100,0	60	100,0	208	100,0	143	100,0	46	100,0	23	100,0	492	100,0

Tabel 4. Esmaste ja korduvalt ravil viibinute jagunemine vanuse ja soo järgi 2009-2010

	2009															
	Mehed															
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Esmakordselt ravil	2	100,0	15	71,4	20	24,7	38	17,8	24	16,2	11	23,4	9	42,9	119	22,3
Korduvalt ravil	0	0,0	4	19,1	59	72,8	165	77,1	119	80,4	33	70,2	10	47,6	390	73,0
Pole teada	0	0,0	2	9,5	2	2,5	11	5,1	5	3,4	3	6,4	2	9,5	25	4,7
Kokku	2	100,0	21	100,0	81	100,0	214	100,0	148	100,0	47	100,0	21	100,0	534	100,0
	Naised															
Esmakordselt ravil	1	100,0	10	83,3	14	30,4	17	23,9	2	8,7	0	0,0	1	12,5	45	27,6
Korduvalt ravil	0	0,0	1	8,3	31	67,4	53	74,7	20	87,0	2	100,0	7	87,5	114	69,9
Pole teada	0	0,0	1	8,3	1	2,2	1	1,4	1	4,3	0	0,0	0	0,0	4	2,5
Kokku	1	100,0	12	100,0	46	100,0	71	100,0	23	100,00	2	100,0	8	100,0	163	100,0
	Kokku															
Esmakordselt ravil	3	100,0	25	75,8	34	26,8	55	19,3	26	15,2	11	22,5	10	34,5	164	23,5
Korduvalt ravil	0	0,0	5	15,2	90	70,9	218	76,5	139	81,3	35	71,4	17	58,6	504	72,3
Pole teada	0	0,0	3	9,1	3	2,4	12	4,2	6	3,5	3	6,1	2	6,9	29	4,2
Kokku	3	100,0	33	100,0	127	100,0	285	100,0	171	100,0	49	100,0	29	100,0	697	100,0

2010																
Mehed																
Esmakordselt ravil	1	100,0	13	56,5	31	48,4	39	19,3	28	18,9	13	23,6	6	28,6	131	25,5
Korduvalt ravil	0	0,0	10	43,5	32	50,0	159	78,7	115	77,7	42	76,4	15	71,4	373	72,5
Pole teada	0	0,0	0	0,0	1	1,6	4	2,0	5	3,4	0	0,0	0	0,0	10	2,0
Kokku	1	100,0	23	100,0	64	100,0	202	100,0	148	100,0	55	100,0	21	100,0	514	100,0
Naised																
Esmakordselt ravil	3	100,0	10	71,4	13	37,1	10	15,6	8	30,8	1	14,3	0	0,0	45	29,8
Korduvalt ravil	0	0,0	4	28,6	21	60,0	54	84,4	18	69,2	6	85,7	2	100,0	105	69,5
Pole teada	0	0,0	0	0,0	1	2,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,7
Kokku	3	100,0	14	100,0	35	100,0	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	151	100,0
Kokku																
Esmakordselt ravil	4	100,0	23	62,2	44	44,4	49	18,4	36	20,7	14	22,6	6	26,1	176	26,5
Korduvalt ravil	0	0,0	14	37,8	53	53,5	213	80,1	133	76,4	48	77,4	17	73,9	478	71,9
Pole teada	0	0,0	0	0,0	2	2,0	4	1,5	5	2,9	0	0,0	0	0,0	11	1,7
Kokku	4	100,0	37	100,0	99	100,0	266	100,0	174	100,0	62	100,0	23	100,0	665	100,0

Tabel 5. Määratud ravi soo vanuse ja soo lõikes 2009-2010

	2009															
	Mehed															
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Asendusravi	0	0,0	5	23,8	47	58,0	158	73,8	103	69,6	37	78,7	18	85,7	368	68,9
Võõrutusravi	0	0,0	5	23,8	17	21,0	18	8,4	21	14,2	5	10,6	2	9,5	68	12,7
Muu	2	100,0	11	52,4	17	21,0	38	17,8	24	16,2	5	10,6	1	4,8	98	18,4
Kokku	2	100,0	21	100,0	81	100,0	214	100,0	148	100,0	47	100,0	21	100,0	534	100,0
	Naised															
Asendusravi	0	0,0	3	25,0	30	65,2	57	80,3	14	60,9	1	50,0	8	100,0	113	69,3
Võõrutusravi	0	0,0	1	8,3	9	19,6	8	11,3	2	8,7	0	0,0	0	0,0	20	12,3
Muu	1	100,0	8	66,7	7	15,2	6	8,5	7	30,4	1	50,0	0	0,0	30	18,4
Kokku	1	100,0	12	100,0	46	100,0	71	100,0	23	100,0	2	100,0	8	100,0	163	100,0
	Kokku															
Asendusravi	0	0,0	8	24,2	77	60,6	215	75,4	117	68,4	38	77,6	26	89,7	481	69,0
Võõrutusravi	0	0,0	6	18,2	26	20,5	26	9,1	23	13,5	5	10,2	2	6,9	88	12,6
Muu	3	100,0	19	57,6	24	18,9	44	15,4	31	18,1	6	12,2	1	3,5	128	18,4
Kokku	3	100,0	33	100,0	127	100,0	285	100,0	171	100,0	49	100,0	29	100,0	697	100,0
	2010															
	Mehed															
Asendusravi	0	0,0	4	18,0	35	54,7	156	77,2	119	80,4	50	90,9	16	76,2	380	73,9
Võõrutusravi	0	0,0	16	69,6	16	25,0	11	5,5	7	4,7	2	3,6	3	14,3	55	10,7
Muu	1	100,0	3	13,0	13	20,3	35	17,3	22	14,9	3	5,5	2	9,5	79	15,4
Kokku	1	100,0	23	100,0	64	100,0	202	100,0	148	100,0	55	100,0	21	100,0	514	100,0
	Naised															
Asendusravi	0	0,0	6	42,9	31	88,6	54	84,4	25	96,2	6	85,7	2	100,0	124	82,1
Võõrutusravi	0	0,0	2	14,3	3	8,6	4	6,3	1	3,9	0	0,0	0	0,0	10	6,6
Muu	3	100,0	6	42,9	1	2,9	6	9,4	0	0,0	1	14,3	0	0,0	17	11,3
Kokku	3	100,0	14	100,0	35	100,0	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	151	100,0
	Kokku															
Asendusravi	0	0,0	10	27,0	66		210	79,0	144	82,8	56	90,3	18	78,3	504	75,8
Võõrutusravi	0	0,0	18	48,7	19	19,2	15	5,6	8	4,6	2	3,2	3	13,0	65	9,8
Muu	4	100,0	9	24,3	14	14,1	41	15,4	22	12,6	4	6,5	2	8,7	96	14,4
Kokku	4	100,0	37	100,0	99	100,0	266	100,0	174	100,0	62	100,0	23	100,0	665	100,0

Tabel 6. Ravile pöördunutele määratud diagnoosid vanuse ja soo järgi

	2009															
	Mehed															
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	13	61,9	79	97,5	214	100,0	145	98,0	47	100,0	21	100,0	519	97,2
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	3	14,3	0	0,0	0	0,0	1	0,7	0	0,0	0	0,0	4	0,8
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	3	14,3	2	2,5	0	0,0	2	1,4	0	0,0	0	0,0	7	1,3
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	2	100,0	1	4,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,6
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	1	4,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Kokku	2	100,0	21	100,0	81	100,0	214	100,0	148	100,0	47	100,0	21	100,0	534	100,0
	Naised															
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	6	50,0	46	100,0	71	100,0	23	100,0	2	100,0	8	100,0	156	95,7
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	4	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	2,5
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	100,0	2	16,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	1,8
Kokku	1	100,0	12	100,0	46	100,0	71	100,0	23	100,0	2	100,0	8	100,0	163	100,0

	Kokku															
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	19	57,6	125	98,4	285	100,0	168	98,3	49	100,0	29	100,0	675	96,8
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	3	9,1	0	0,0	0	0,0	1	0,6	0	0,0	0	0,0	4	0,6
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	7	21,2	2	1,6	0	0,0	2	1,2	0	0,0	0	0,0	11	1,6
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	2	66,7	1	3,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,4
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	33,3	3	9,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	0,6
Kokku	3	100,0	33	100,0	127	100,0	285	100,0	171	100,0	49	100,0	29	100,0	697	100,0
	2010															
	Mehed															
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	12	52,2	56	87,5	192	95,0	139	93,9	54	98,2	19	90,5	472	91,8
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	4,8	1	0,2
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	5	21,7	4	6,3	6	3,0	3	2,0	1	1,8	1	4,8	20	3,9
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	100,0	1	4,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	5	21,7	4	6,3	4	2,0	6	4,1	0	0,0	0	0,0	19	3,7
Kokku	1	100,0	23	100,0	64	100,0	202	100,0	148	100,0	55	100,0	21	100,0	514	100,0

	Naised															
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	9	64,3	33	94,2	64	100,0	26	100,00	7	100,00	2	100,00	141	93,38
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	2	66,7	3	21,4	1	2,9	0	0,0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	3,97
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	1	2,9	0	0,0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,66
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	33,3	2	14,3	0	0,0	0	0,0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	1,99
Kokku	3	100,0	14	100,0	35	100,0	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	151	100,0
	Kokku															
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	21	56,8	89	89,9	256	96,2	165	94,8	61	98,4	21	91,3	613	92,2
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	4,4	1	0,2
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	2	50,0	8	21,6	5	5,1	6	2,3	3	1,7	1	1,6	1	4,4	26	3,9
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	25,0	1	2,7	1	1,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,5
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	25,0	7	18,9	4	4,0	4	1,5	6	3,5	0	0,0	0	0,0	22	3,2
Kokku	4	100,0	37	100,0	99	100,0	266	100,0	174	100,0	62	100,0	23	100,0	665	100,0

Tabel 7. Ravile pöördunutele määratud ravimid diagnooside lõikes 2009-2010

	2009							
	Mehed							
	Metadoon		Buprenorfiin		Muu		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	368	70,9	54	10,4	97	18,7	519	100,0
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	4	100,0	4	100,0
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	7	100,0	7	100,0
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	3	100,0	3	100,0
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0
Kokku	368	68,9	54	10,1	112	21,0	534	100,0
	Naised							
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	115	73,7	16	10,3	25	16,0	156	100,0
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	4	100,0	4	100,0
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	3	100,0	3	100,0
Kokku	115	70,6	16	9,8	32	19,6	163	100,0

	Kokku							
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	483	71,6	70	10,4	122	18,1	675	100,0
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	4	100,0	4	100,0
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	11	100,0	11	100,0
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	3	100,0	3	100,0
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	4	100,0	4	100,0
Kokku	483	69,3	70	10,0	144	20,7	697	100,0
	2010,0							
	Mehed							
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	370	78,4	25	5,3	77	16,3	472	100,0
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	20	100,0	20	100,0
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	2	100,0	2	100,0
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	19	100,0	19	100,0
Kokku	370	72,0	25	4,9	119	23,2	514	100,0
	Naised							
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	125	88,7	5	3,6	11	7,8	141	100,0
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	6	100,0	6	100,0
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	100,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	3	100,0	3	100,0
Kokku	126	83,4	5	3,3	20	13,3	151	100,0

	Kokku							
F11 Opioidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	495	80,8	30	4,9	88	14,4	613	100,0
F12 Kannabinoidide tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0
F15 Muude stimulaatorite (k.a. kofeiin) tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	26	100,0	26	100,0
F18 Lenduvate lahustite tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	1	33,3	0	0,0	2	66,7	3	100,0
F19 Mitmete või muude psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired	0	0,0	0	0,0	22	100,0	22	100,0
Kokku	496	74,6	30	4,5	139	20,9	665	100,0

Tabel 8. Peamine tarvitatav sõltuvusaine vanuse ja soo lõikes 2009-2010

	2009															
	Mehed															
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Opiaadid	0	0,0	13	61,9	80	98,8	213	99,5	143	96,6	47	100,0	20	95,2	516	96,6
Stimulandid	0	0,0	3	14,3	0	0,0	1	0,5	4	2,7	0	0,0	1	4,8	9	1,7
Lahustid	2	100,0	1	4,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,6
Kanep	0	0,0	4	19,1	1	1,2	0	0,0	1	0,7	0	0,0	0	0,0	6	1,1
Total	2	100,0	21	100,0	81	100,0	214	100,0	148	100,0	47	100,0	21	100,0	534	100,0
	Naised															
Opiaadid	0	0,0	8	66,7	46	100,0	70	98,6	22	95,7	2	100,0	8	100,0	156	95,7
Stimulandid	1	100,0	4	33,3	0	0,0	1	1,4	1	4,4	0	0,0	0	0,0	7	4,3
Total	1	100,0	12	100,0	46	100,0	71	100,0	23	100,0	2	100,0	8	100,0	163	100,0
	Kokku															
Opiaadid	0	0,0	21	63,6	126	99,2	283	99,3	165	96,5	49	100,0	28	96,6	672	96,4
Stimulandid	1	33,3	7	21,2	0	0,0	2	0,7	5	2,9	0	0,0	1	3,5	16	2,3
Lahustid	2	66,7	1	3,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,4
Kanep	0	0,0	4	12,1	1	0,8	0	0,0	1	0,6	0	0,0	0	0,0	6	0,9
Total	3	100,0	33	100,0	127	100,0	285	100,0	171	100,0	49	100,0	29	100,0	697	100,0

		2010															
		Mehed															
Opiaadid	0	0,0	14	60,9	58	90,6	196	97,0	145	98,0	54	98,2	19	90,5	486	94,6	
Stimulandid	0	0,0	8	34,8	5	7,8	6	3,0	3	2,0	1	1,8	1	4,8	24	4,7	
Lahustid	1	100,0	1	4,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4	
Kanep	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	4,8	2	0,4	
Total	1	100,0	23	100,0	64	100,0	202	100,0	148	100,0	55	100,0	21	100,0	514	100,0	
		Naised															
Opiaadid	0	0,0	10	71,4	34	97,1	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	143	94,7	
Stimulandid	2	66,7	4	28,6	1	2,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	4,6	
Kanep	1	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,7	
Total	3	100,0	14	100,0	35	100,0	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	151	100,0	
		Kokku															
Opiaadid	0	0,0	24	64,9	92	92,9	260	97,7	171	98,3	61	98,4	21	91,3	629	94,6	
Stimulandid	2	50,0	12	32,4	6	6,1	6	2,3	3	1,7	1	1,6	1	4,4	31	4,7	
Lahustid	1	25,0	1	2,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,3	
Kanep	1	25,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	4,4	3	0,5	
Total	4	100,0	37	100,0	99	100,0	266	100,0	174	100,0	62	100,0	23	100,0	665	100,0	

Tabel 9. Põhiuimasti esmakordselt tarvitamise vanus sugude lõikes 2009-2010

		2009																					
		5-9		10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle40		Kokku		Keskmine 95% UV		Noorim	Vanim
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
Mehed	0	0,0	28	5,2	189	35,4	196	36,7	80	15,0	29	5,4	10	1,9	2	0,4	534	76,6	21,13	20,69-21,57	11	50	
Naised	1	0,6	15	9,2	53	32,5	73	44,8	10	6,1	9	5,5	2	1,2	0	0,0	163	23,4	20,17	19,42-20,92	6	38	
Kokku	1	0,1	43	6,2	242	34,7	269	38,6	90	12,9	38	5,5	12	1,7	2	0,3	697	100,0	20,91	20,53-21,29	6	50	
		2010																					
Mehed	0	0,0	28	5,5	159	30,9	178	34,6	85	16,5	45	8,8	14	2,7	5	1,0	514	77,3	21,89	21,39-22,40	10	46	
Naised	0	0,0	10	6,6	67	44,4	48	31,8	20	13,3	4	2,7	1	0,7	1	0,7	151	22,7	20,11	19,32-20,90	11	41	
Kokku	0	0,0	38	5,7	226	34,0	226	34,0	105	15,8	49	7,4	15	2,3	6	0,9	665	100,0	21,49	21,06-21,92	10	46	

Tabel 10. Süstimisharjumus vanusrühmas sugude lõikes 2009-2010

	2009															
	Mehed															
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Kokku	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ei ole kunagi süstinud	2	100,0	9	42,9	3	3,7	2	0,9	5	3,4	3	6,4	0	0,0	24	4,5
Jah, vähemalt korra elus	0	0,0	1	4,8	5	6,2	15	7,0	9	6,1	4	8,5	2	9,5	36	6,7
Jah, viimase aasta jooksul	0	0,0	5	23,8	14	17,3	37	17,3	25	16,9	8	17,0	9	42,9	98	18,4
Jah, viimasel 30 päeval	0	0,0	4	19,1	58	71,6	149	69,6	102	68,9	30	63,8	9	42,9	352	65,9
Ei ole teada	0	0,0	2	9,5	1	1,2	11	5,1	7	4,7	2	4,3	1	4,8	24	4,5
Kokku	2	100,0	21	100,0	81	100,0	214	100,0	148	100,0	47	100,0	21	100,0	534	100,0
	Naised															
Ei ole kunagi süstinud	1	100,0	3	25,0	3	6,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	4,3
Jah, vähemalt korra elus	0	0,0	0	0,0	1	2,2	6	8,5	3	13,0	0	0,0	0	0,0	10	6,1
Jah, viimase aasta jooksul	0	0,0	6	50,0	8	17,4	18	25,4	3	13,0	1	50,0	4	50,0	40	24,5
Jah, viimasel 30 päeval	0	0,0	3	25,0	34	73,9	44	62,0	16	69,6	0	0,0	4	50,0	101	62,0
Ei ole teada	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	4,2	1	4,4	1	50,0	0	0,0	5	3,1
Kokku	1	100,0	12	100,0	46	100,0	71	100,0	23	100,0	2	100,0	8	100,0	163	100,0
	Kokku															
Ei ole kunagi süstinud	3	100,0	12	36,4	6	4,7	2	0,7	5	2,9	3	6,1	0	0,0	31	4,5
Jah, vähemalt korra elus	0	0,0	1	3,0	6	4,7	21	7,4	12	7,0	4	8,2	2	6,9	46	6,6
Jah, viimase aasta jooksul	0	0,0	11	33,3	22	17,3	55	19,3	28	16,4	9	18,4	13	44,8	138	19,8
Jah, viimasel 30 päeval	0	0,0	7	21,2	92	72,4	193	67,7	118	69,0	30	61,2	13	44,8	453	65,0
Ei ole teada	0	0,0	2	6,1	1	0,8	14	4,9	8	4,7	3	6,1	1	3,5	29	4,2
Kokku	3	100,0	33	100,0	127	100,0	285	100,0	171	100,0	49	100,0	29	100,0	697	100,0

	2010															
	Mehed															
Ei ole kunagi s¸stinud	1	100,0	5	21,7	5	7,8	6	3,0	9	6,1	6	10,9	1	4,8	33	6,4
Jah, v¸hemalt korra elus	0	0,0	0	0,0	2	3,1	25	12,4	15	10,1	7	12,7	4	19,1	53	10,3
Jah, viimase aasta jooksul	0	0,0	10	43,5	18	28,1	52	25,7	39	26,4	12	21,8	5	23,8	136	26,5
Jah, viimasel 30 p¸eval	0	0,0	8	34,8	37	57,8	111	55,0	79	53,4	28	50,9	10	47,6	273	53,1
Ei ole teada	0	0,0	0	0,0	2	3,1	8	4,0	6	4,1	2	3,6	1	4,8	19	3,7
Kokku	1	100,0	23	100,0	64	100,0	202	100,0	148	100,0	55	100,0	21	100,0	514	100,0
	Naised															
Ei ole kunagi s¸stinud	2	66,7	3	21,4	2	5,7	1	1,6	3	11,5	0	0,0	0	0,0	11	7,3
Jah, v¸hemalt korra elus	0	0,0	1	7,1	2	5,7	4	6,3	2	7,7	1	14,3	0	0,0	10	6,6
Jah, viimase aasta jooksul	0	0,0	2	14,3	7	20,0	19	29,7	8	30,8	1	14,3	1	50,0	38	25,2
Jah, viimasel 30 p¸eval	1	33,3	8	57,1	24	68,6	39	60,9	12	46,2	4	57,1	1	50,0	89	58,9
Ei ole teada	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,6	1	3,9	1	14,3	0	0,0	3	2,0
Kokku	3	100,0	14	100,0	35	100,0	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	151	100,0
	Kokku															
Ei ole kunagi s¸stinud	3	75,0	8	21,6	7	7,1	7	2,6	12	6,9	6	9,7	1	4,4	44	6,6
Jah, v¸hemalt korra elus	0	0,0	1	2,7	4	4,0	29	10,9	17	9,8	8	12,9	4	17,4	63	9,5
Jah, viimase aasta jooksul	0	0,0	12	32,4	25	25,3	71	26,7	47	27,0	13	21,0	6	26,1	174	26,2
Jah, viimasel 30 p¸eval	1	25,0	16	43,2	61	61,6	150	56,4	91	52,3	32	51,6	11	47,8	362	54,4
Ei ole teada	0	0,0	0	0,0	2	2,0	9	3,4	7	4,0	3	4,8	1	4,4	22	3,3
Kokku	4	100,0	37	100,0	99	100,0	266	100,0	174	100,0	62	100,0	23	100,0	665	100,0

Tabel 11. Ühissüstla kasutamine vanusgruppides sugude lõikes 2009-2010

	2009															
	Mehed															
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle 40		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ei ole	2	100,0	13	61,9	29	35,8	63	29,4	53	35,8	18	38,3	4	19,1	182	34,1
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	0	0,0	6	28,6	40	49,4	121	56,5	76	51,4	23	48,9	14	66,7	280	52,4
jah, kasutab ühist süstalt	0	0,0	0	0,0	5	6,2	13	6,1	5	3,4	3	6,4	1	4,8	27	5,1
Ei ole teada	0	0,0	2	9,5	7	8,6	17	7,9	14	9,5	3	6,4	2	9,5	45	8,4
Kokku	2	100,0	21	100,0	81	100,0	214	100,0	148	100,0	47	100,0	21	100,0	534	100,0
	Naised															
Ei ole	1	100,0	4	33,3	16	34,8	19	26,8	2	8,7	1	50,0	2	25,0	45	27,6
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	0	0,0	5	41,7	22	47,8	43	60,6	18	78,3	0	0,0	4	50,0	92	56,4
jah, kasutab ühist süstalt	0	0,0	2	16,7	4	8,7	5	7,0	1	4,4	0	0,0	1	12,5	13	8,0
Ei ole teada	0	0,0	1	8,3	4	8,7	4	5,6	2	8,7	1	50,0	1	12,5	13	8,0
Kokku	1	100,0	12	100,0	46	100,0	71	100,0	23	100,0	2	100,0	8	100,0	163	100,0
	Kokku															
Ei ole	3	100,0	17	51,5	45	35,4	82	28,8	55	32,2	19	38,8	6	20,7	227	32,6
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	0	0,0	11	33,3	62	48,8	164	57,5	94	55,0	23	46,9	18	62,1	372	53,4
jah, kasutab ühist süstalt	0	0,0	2	6,1	9	7,1	18	6,3	6	3,5	3	6,1	2	6,9	40	5,7
Ei ole teada	0	0,0	3	9,1	11	8,7	21	7,4	16	9,4	4	8,2	3	10,3	58	8,3
Kokku	3	100,0	33	100,0	127	100,0	285	100,0	171	100,0	49	100,0	29	100,0	697	100,0

	2010															
	Mehed															
Ei ole	1	100,0	14	60,9	28	43,8	50	24,8	49	33,1	21	38,2	6	28,6	169	32,9
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	0	0,0	7	30,4	31	48,4	137	67,8	86	58,1	27	49,1	12	57,1	300	58,4
jah, kasutab ühist süstalt	0	0,0	2	8,7	2	3,1	3	1,5	1	0,7	0	0,0	0	0,0	8	1,6
Ei ole teada	0	0,0	0	0,0	3	4,7	12	5,9	12	8,1	7	12,7	3	14,3	37	7,2
Kokku	1	100,0	23	100,0	64	100,0	202	100,0	148	100,0	55	100,0	21	100,0	514	100,0
	Naised															
Ei ole	2	66,7	5	35,7	16	45,7	14	21,9	6	23,1	1	14,3	1	50,0	45	29,8
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	0	0,0	5	35,7	15	42,9	44	68,8	17	65,4	5	71,4	1	50,0	87	57,6
jah, kasutab ühist süstalt	1	33,3	2	14,3	2	5,7	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	4,0
Ei ole teada	0	0,0	2	14,3	2	5,7	5	7,8	3	11,5	1	14,3	0	0,0	13	8,6
Kokku	3	100,0	14	100,0	35	100,0	64	100,0	26	100,0	7	100,0	2	100,0	151	100,0
	Kokku															
Ei ole	3	75,0	19	51,4	44	44,4	64	24,1	55	31,6	22	35,5	7	30,4	214	32,2
On, kuid mitte viimasel 30 päeval	0	0,0	12	32,4	46	46,5	181	68,1	103	59,2	32	51,6	13	56,5	387	58,2
jah, kasutab ühist süstalt	1	25,0	4	10,8	4	4,0	4	1,5	1	0,6	0	0,0	0	0,0	14	2,1
Ei ole teada	0	0,0	2	5,4	5	5,1	17	6,4	15	8,6	8	12,9	3	13,0	50	7,5
Kokku	4	100,0	37	100,0	99	100,0	266	100,0	174	100,0	62	100,0	23	100,0	665	100,0

Tabel 12. Esmakordselt uimasti süstimise vanus sugude lõikes 2009-2010

	2009																		Keskmine 95% UV	Noorim	Vanim	
	10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		Üle40		Pole teada		Kokku					
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
Mehed	55	10,3	258	48,3	120	22,5	37	6,9	9	1,7	4	0,8	0	0,0	51	9,55	534	76,6	18,72	18,35-19,10	11	37
Naised	21	12,9	82	50,3	29	17,8	8	4,9	4	2,5	1	0,6	0	0,0	18	11,04	163	23,4	18,26	17,53-19,98	12	38
Kokku	76	10,9	340	48,8	149	21,4	45	6,5	13	1,9	5	0,7	0	0,0	69	9,90	697	100,0	18,61	18,28-18,95	11	38
	2010																					
Mehed	48	9,3	261	50,8	116	22,6	34	6,6	12	2,3	4	0,8	1	0,2	38	7,4	514	77,3	18,87	18,46-19,27	11	40
Naised	20	13,3	76	50,3	28	18,5	10	6,6	2	1,3	0	0,0	0	0,0	15	9,9	151	22,7	18,07	17,38-18,75	11	30
Kokku	68	10,2	337	50,7	144	21,7	44	6,6	14	2,1	4	0,6	1	0,2	53	8,0	665	100,0	18,69	18,34-19,04	11	40

